

Correctievoorschrift VMBO-GL en TL

2025

tijdvak 2

aardrijkskunde CSE GL en TL

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 3.21, 3.24 en 3.25 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 3.21 t/m 3.25 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020 van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommiteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommiteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examiner en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examiner en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examiner. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examiner vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Als het antwoord op een andere manier is gegeven, maar onomstotelijk vaststaat dat het juist is, dan moet dit antwoord ook goed gerekend worden. Voor het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommitteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB1 *T.a.v. de status van het correctievoorschrift:*

Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.

NB2 *T.a.v. het verkeer tussen examinerator en gecommiteerde (eerste en tweede corrector):*

Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht. Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten. Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht. Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 *T.a.v. aanvullingen op het correctievoorschrift:*

Er zijn twee redenen voor een aanvulling op het correctievoorschrift: verduidelijking en een fout.

Verduidelijking

Het correctievoorschrift is vóór de afname opgesteld. Na de afname blijkt pas welke antwoorden kandidaten geven. Vragen en reacties die via het Examenloket bij de Toets- en Examenlijn binnenkomen, kunnen duidelijk maken dat het correctievoorschrift niet voldoende recht doet aan door kandidaten gegeven antwoorden. Een aanvulling op het correctievoorschrift kan dan alsnog duidelijkheid bieden.

Een fout

Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een fout bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.

Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt door middel van een mailing vanuit Examenblad.nl bekendgemaakt. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

- Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
en/of
- Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden Wolf-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Dit laatste gebeurt alleen als de aanvulling luidt dat voor een vraag alle scorepunten moeten worden toegekend.

Als een onvolkomenheid op een dusdanig laat tijdstip geconstateerd wordt dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt, houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen zijn geen vakspecifieke regels vastgesteld.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Weer en klimaat

1 maximumscore 1

weerkaart 2

Uit het antwoord moet blijken dat op weerkaart 2 (bij Nederland) een sterk lagedrukgebied ligt / de isobaren dicht bij elkaar liggen.

Opmerking

Het scorepunt alleen toekennen bij de juiste keuze met een juist antwoord.

2 maximumscore 2

1 = juist

2 = onjuist

3 = onjuist

indien drie juiste antwoorden	2
indien twee juiste antwoorden	1
indien minder dan twee juiste antwoorden	0

3 B

4 maximumscore 1

Voorbeelden van een juiste reden zijn:

- In de bergen is het koeler dan in de omgeving.
- In de bergen groeit dan veel gras.

5 maximumscore 1

Een juist kenmerk is het reliëfrijke landschap.

Vraag	Antwoord	Scores
6	maximumscore 2 1 = onjuist 2 = juist 3 = juist	
	indien drie juiste antwoorden	2
	indien twee juiste antwoorden	1
	indien minder dan twee juiste antwoorden	0
7	maximumscore 1 Een juiste oorzaak is dat door de hogere temperaturen de verdamping toeneemt.	
8	maximumscore 1 Uit het antwoord moet blijken dat de zomers in Spanje erg droog zijn / de kans op neerslag tijdens de zomer heel klein is.	
9	C	
10	maximumscore 1 Voorbeelden van een juiste maatregel zijn: – Van stoken op aardgas overstappen op hernieuwbare energie. – Kassen beter isoleren. – Restwarmte uit de kas gebruiken om huizen te verwarmen.	
11	maximumscore 2 1 = onjuist 2 = onjuist 3 = juist	
	indien drie juiste antwoorden	2
	indien twee juiste antwoorden	1
	indien minder dan twee juiste antwoorden	0
12	C	

Vraag	Antwoord	Scores
13	maximumscore 2	
	- Gebied met zomertarwe: warmere wintermaanden, gebied met wintertarwe: langere en meer droge perioden. - Een juiste maatregel is irrigatie toepassen/een watervoorraad aanleggen/aanplanten van vegetatie.	1 1
14	maximumscore 1	
	Uit een juist antwoord blijkt dat het landschap in het oosten van de Verenigde Staten veel vlakker is dan het landschap in het westen van de Verenigde Staten.	
15	maximumscore 2	
	- Uit een juist antwoord blijkt dat veel mensen lagen te slapen (en niet op tijd weg konden komen). - Een juiste maatregel is een schuilkelder bouwen / een stevige kamer in huis aanleggen.	1 1

Water

16	maximumscore 1	
	Voorbeelden van een juiste maatregel zijn:	
	– Installeren van een waterbesparende douchekop. – Buizen aanleggen voor spoelen met regenwater.	
17	C	
18	maximumscore 2	
	- Het juiste riviertype is neerslag-/regenrivier. - Uit een juiste reden blijkt dat de bevaarbaarheid van de rivier dan behouden blijft.	1 1
19	maximumscore 2	
	1 = juist	
	2 = onjuist	
	3 = onjuist	
	indien drie juiste antwoorden	2
	indien twee juiste antwoorden	1
	indien minder dan twee juiste antwoorden	0

Vraag	Antwoord	Scores
20	maximumscore 1 aan de kust Uit een juist antwoord blijkt dat energiecentrales steeds meer zout oppervlaktewater zijn gaan gebruiken. <i>Opmerking</i> <i>Het scorepunt alleen toekennen bij de juiste keuze met een juist antwoord.</i>	
21	maximumscore 2 • De juiste landen zijn Duitsland en Nederland. • Juiste gevolgen zijn verzilting/zeespiegelstijging/heftigere stormen.	1 1
22	maximumscore 2 • Een juist antwoord is de grote vruchtbaarheid van het slib. • Een juiste reden is dat water van goede kwaliteit bruikbaar is in de industrie.	1 1
23	maximumscore 1 naar het noorden Uit een juist argument blijkt dat het noorden van China een watertekort heeft. <i>Opmerking</i> <i>Het scorepunt alleen toekennen bij de juiste keuze met een juist argument.</i>	
24	maximumscore 1 Een juist gevolg voor de vissers die vissen in de meren en rivieren is: Het water raakt vervuild. / Er treedt vissterfte op. / Er wordt minder vis gevangen.	
25	maximumscore 2 1 = energie op te wekken 2 = piekafvoer 3 = verdampt indien drie juiste antwoorden indien twee juiste antwoorden indien minder dan twee juiste antwoorden	2 1 0
26	A	
27	maximumscore 1 Uit een juist antwoord blijkt dat de aanvoer van water groter is dan het gebruik van water uit de kanaal / er weinig water verdampt (en water dus efficiënt gebruikt kan worden).	

Vraag	Antwoord	Scores
28	maximumscore 1 Het juiste proces is verstedelijking / verstening.	
29	maximumscore 1 Voorbeelden van een juiste maatregel zijn: – aanleg van wadi's – aanleg van ondergrondse regenwateropslag – aanleg van parken/groenvoorzieningen – verwijderen van tegels	
30	maximumscore 1 Uit een juist argument blijkt dat landen zelf een grotere zoetwatervoorraad hebben (waardoor op gezamenlijke watervoorraden minder aanspraak gemaakt wordt).	

Bevolking en ruimte

- 31 D
- 32 **maximumscore 2**
1 = hoger
2 = de buitenwijken
3 = binnen
indien drie juiste antwoorden	2
indien twee juiste antwoorden	1
indien minder dan twee juiste antwoorden	0
- 33 **maximumscore 1**
groter
Uit een juist antwoord blijkt dat de spoedzorg in Sittard nu ook mensen uit Heerlen ontvangt.
- Opmerking*
Het scorepunt alleen toekennen bij de juiste keuze in combinatie met een juist antwoord.
- 34 **maximumscore 1**
Uit een juist demografisch argument tegen het sluiten van de spoedzorg in Heerlen blijkt dat door de vergrijzing de vraag naar zorg toeneemt.

Vraag	Antwoord	Scores
35	maximumscore 2 1 = wel 2 = meer 3 = minder ver	
	indien drie juiste antwoorden	2
	indien twee juiste antwoorden	1
	indien minder dan twee juiste antwoorden	0
36	maximumscore 2 • Juiste aanpassingen voor de gemiddelde forens zijn: aanleg van snelfietsroutes / (veilige) fietspaden. • Juiste aanpassingen voor forenzen tussen grote steden zijn: aanleg / uitbreiding van het spoor voor de hogesnelheidstrein / meer treinen laten rijden.	1 1
37	maximumscore 2 1 = onjuist 2 = juist 3 = juist	
	indien drie juiste antwoorden	2
	indien twee juiste antwoorden	1
	indien minder dan twee juiste antwoorden	0
38	D	
39	maximumscore 2 1 = juist 2 = onjuist 3 = onjuist	
	indien drie juiste antwoorden	2
	indien twee juiste antwoorden	1
	indien minder dan twee juiste antwoorden	0
40	B	
41	maximumscore 2 • Juiste voordelen van een modern flatgebouw zijn: – ruimere woning – eigen sanitaire voorzieningen • Een juiste economische reden is dat flatgebouwen meer mensen kunnen huisvesten / de grondprijzen te hoog zijn voor laagbouw.	1 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

42 maximumscore 1

Een juiste oorzaak is dat de stad om het gebied heen is aangelegd / aan het gebied is vastgegroeid.

43 maximumscore 1

Uit het antwoord moet blijken dat er plaats is voor natuur / recreatie / onderbreking van de bebouwing.

44 maximumscore 1

Uit het antwoord moet blijken dat door transport over water de drukte op de wegen / het aantal files afneemt.

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per examinerator in de applicatie Wolf. Accordeer deze gegevens voor Cito uiterlijk op 23 juni.

6 Bronvermeldingen

bron 1	https://www.knmi.nl/nederland-nu/klimatologie/daggegevens/weerkaarten 2024
bron 2	https://www.buienradar.nl/nederland/weerbericht/blog/liveblog-storm-eunice-e53a5e 17 februari 2023
bron 3	Grote Bosatlas 56e editie kaart 106-107
bron 4	Climatedata.org 2024
bron 5	View Village Huts Roofs Vegetable Cover Stock Photo 1225113820 Shutterstock
bron 6	Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling, 2024 en https://www.rtve.es/noticias/20230321/estado-embalses-espana-datos/2281701.shtml
bron 7	Cultivation Salad Inside Big Industrial Greenhouse Stock Photo 383547070 Shutterstock
bron 8	https://www.wpc.ncep.noaa.gov/dailywxmap/index_20221223.html . 2023
bron 9	https://www.weather.gov/wrh/climate 23-12-2023
bron 10	Arizona Desert Mountains Along Dirt Road Stockfoto 2425425435 Shutterstock en Bend Road On Texas Hill Country Stockfoto 2325059655 Shutterstock en Fall Colors Georgia Stockfoto 1167430024 Shutterstock
bron 11	Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling, 2024
bron 12	Grote Bosatlas 56e editie kaart 188A
bron 13	Annual 2023 Tornadoes Report National Centers for Environmental Information (NCEI) (noaa.gov)
bron 14	https://edition.cnn.com/2023/03/25/weather/us-severe-storms-saturday/index.html
bron 15	RIVM: snel actie nodig om drinkwatertekort te voorkomen (nos.nl)
bron 16	https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2023/12/minder-zoetwatergebruik-en-rioolwaterzuivering-op-peil
bron 17	Grote Bosatlas 56e editie kaart 36E Nederland Waterbeheer

- bron 18 Aerial View Harbor Delfzijl Wind Turbines Stockfoto 1418061461 | Shutterstock en Grote Bosatlas 56e editie kaart 36M
- bron 19 Aerial Photo Taken On Nov 14 Redactionele stockfoto – Stockafbeelding | Shutterstock Editorial en Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling, 2024
- bron 20 <https://www.gettyimages.nl/detail/nieuwsfoto%27s/panoramic-view-of-an-arid-landscape-qattara-depression-nieuwsfotos/89173676?adppopup=true>
- bron 21 Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling, 2024
- bron 22 <https://iranparadise.com/the-persian-qanat/> en <https://nl.wikipedia.org/wiki/Qanat>
- bron 23 <https://www.shutterstock.com/nl/image-photo/sharjah-united-arab-emirates-january-14-1625875111>
- bron 24 <https://www.clo.nl/indicatoren/nl2102-bevolkingsgroei-nederland->
- bron 25 <https://onderzoek.amsterdam.nl/static/regiomonitor/>
- bron 26 Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling, 2024
- bron 27 <https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/3/3f/2012-Top10AHN-Zuid-Limburg.jpg>
- bron 28 <https://www.1limburg.nl/nieuws/2286164/provincie-parkstad-heeft-recht-op-volwaardig-ziekenhuis>, <https://nos.nl/artikel/2491595-zorgen-in-limburg-over-voorgenomen-sluiting-van-spoedeisende-hulp-in-heerlen>
- bron 29 https://www.deutschlandatlas.bund.de/DE/Karten/Wie-wir-uns-bewegen/100-Pendlerdistanzen-Pendlerverflechtungen.html#_c9sjk0764
- bron 30 Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling, 2024
- bron 31 <https://de.statista.com/infografik/19053/altersaufbau-der-deutschen-bevoelkerung/>
- bron 32 <https://nos.nl/artikel/2460783-bevolking-china-krimpt-volgens-plan-maar-de-gevolgen-waren-niet-voorzien> 22 januari 2023.(via databank/statistieksbureau VN)
- bron 33 <https://www.reuters.com/world/china/chinas-push-loosen-mao-era-residence-rules-runs-into-hurdles-2023-12-07/>
- bron 34 <https://www.shutterstock.com/image-photo/beijing-china-jul-4-2011-tourists-228396658>
- bron 35 Guangzhou: 'Flower city' blooms in aerial photos - Chinadaily.com.cn
- bron 36 Guangzhou Vector Map Detailed Map Guangzhou Stock Vector (Royalty Free) 2207933353 | Shutterstock (Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling, 2024)